

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoP/26/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8713218132
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8713218132.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Daniely Babinovej v právnej veci mal. U. W., nar. XX.XX.XXXX a mal. R. W., nar. XX.XX.XXXX, zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, za účasti matky Y. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., Q. XXX, zastúpenej JUDr. Jankou Hesovou, advokátkou so sídlom v Poprade, Hraničná 656/1 a otca U. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom T., C. XXXX/XX, zastúpeného Mgr. Marekom Tauberom, advokátom so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Hviezdoslavova 11, o návrhu otca na úpravu styku s maloletými deťmi, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 10.06.2014 č.k. 10P 273/2013 - 41 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok okrem výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa určil, že otec je oprávnený stýkať sa s maloletými deťmi U. a R. W. každú párnú sobotu v mesiaci v čase od 10.00 hod. do 13.00 hod. počas prvých 5-tich mesiacov styku za prítomnosti matky, po realizácii prvých 5-tich mesiacov za prítomnosti matky je otec oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každú párnú sobotu v mesiaci v čase od 10.00 hod. do 13.00 hod. bez prítomnosti matky a počas vianočných sviatkov je otec oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každoročne druhý sviatok vianočný v čase od 13.00 hod. do 16.00 hod. Určil, že otec sa stretne s matkou maloletých detí a maloletými deťmi v uvedený čas pred bydliskom matky, po ukončení realizácie styku za prítomnosti matky si otec maloleté deti prevezme pred bytom matky a tam ich aj v uvedený čas odovzdá. Matke uložil povinnosť deti na styk riadne pripraviť. Rodičia sú navzájom povinní informovať sa o prekážke, ktorá by bránila v realizácii uvedeného styku a to najneskôr v deň pred uvedeným stykom. V prevyšujúcej časti návrh otca zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že návrh otca na úpravu styku s maloletými deťmi je sčasti opodstatnený. Mal za zistené, že v súčasnosti sú maloleté deti negatívne naladené voči otcovi, čo je však dôsledkom zlých partnerských vzťahov medzi rodičmi. Zo znaleckého posudku PhDr. V. U. vyplynulo, že kontakt s otcom je pre deti prirodzený a nevyhnutný a znalkyňa doporučila spočiatku stretávanie sa otca s deťmi na krátku dobu v neutrálnom prostredí, pričom podmienkou úspešného kontaktu otca s deťmi je aktívny postoj matky pri podporovaní tohto vzťahu. Preto súd prvého stupňa určil rozsah styku otca s maloletými deťmi spôsobom uvedeným vo výrokovej časti rozsudku. Zdôraznil, že maloleté deti sú v tomto období citlivé a vnímané, je nesporné, že otec má právo stretávať sa s deťmi, inou formou sa nemôže podieľať na ich výchove. Je potrebné, aby sa rodičia zdržali akýchkoľvek

poznámok na osobu druhého rodiča, aby neriešili svoje vzájomné konflikty, ale aby sa vo vzťahu k maloletým deťom a k tomu, akým spôsobom budú tráviť stretnutie, vedeli dohodnúť a spoločne komunikovať. Výrok o trovách konania účastníkov odôvodnil súd prvého stupňa podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Proti tomuto rozsudku okrem výroku o zamietnutí návrhu otca v prevyšujúcej časti podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka. V dôvodoch odvolania uvádza, že rozsudkom súd upravil styk otca s maloletými deťmi v rozsahu, ktorý vážne ohrozuje psychiku detí a ich zdravý duševný vývin a aj telesný vývin. Súd svoje rozhodnutie postavil len na zákonom práve otca stretávať sa s maloletými deťmi, ale vylúčil preukázaný odmietavý vzťah detí k otcovi. Otec sa styku s deťmi nedomáha preto, že mu na nich záleží, ale preto, že mu to káže jeho panovačná až agresívna povaha. Nedokáže sa zmieriť s tým, že matka detí sa vzoprela jeho panovačnej povahe, patologickej lakomosti, agresivite, ktorá ju aj deti vážne ohrozovala na ich duševnom zdraví. Otec nikdy netrúfal s deťmi voľný čas, ani v priebehu trvania manželstva a nebol schopný a nebol schopný prispôbiť sa potrebám detí, akceptovať ich, byť k nim vládny a láskavý. Nikdy s maloletými deťmi nemal ani len spoločný trvalý pobyt, ak deti odmietnu splniť jeho vôľu, je schopný ich vyložiť z auta na ceste a opustiť, vyhnať za dvere bytu na schodište, nepustiť do bytu ani po usedavom plači, udrieť ich. Takéto správanie otca detí sústavne zažívali, zanechalo to v nich hlbokú spomienku, ktorá doteraz sa nestratila. Aj v súčasnosti, keď sa na pokyn a radu súdu a sociálnych pracovníčok detí s otcom v prítomnosti matky stretli, otec sa im nevenoval. Za dostačujúce považoval to, že ich podľa svojej vôle zaviedol do detského kútika v supermarkete. Keď protestovali, že sa hanbia tam byť, previezol ich do V. a nechal ich, aby si robili čo chcú. Vôbec ho nezaujímalo, že deti by mali jesť a piť. Deti sa ho boja, nechcú s ním byť, nemajú k nemu pre jeho sebeckosť, panovačnosť až agresivitu dobrý vzťah. Tieto skutočnosti súd zistil, napriek tomu postavil právo otca nad právo detí na zdravý duševný vývin. Deti rastú s postupne môžu aj oni, ak zmení otec správanie k nim, svoj vzťah k otcovi zmeniť. Nateraz takáto úprava styku nie je akceptovateľná pre deti. Navrhla rozsudok zmeniť tak, že otec je oprávnený s deťmi sa stretávať každú tretiu sobotu v mesiaci od 10.00 hod. do 13.00 hod. za prítomnosti matky a v prevyšujúcej časti sa tento jeho návrh zamietne.

K odvolaniu matky sa vyjadril aj kolízny opatrovník, ktorý uviedol, že súd prihliadol na závery znaleckého dokazovania, ktoré bolo vykonané v rámci konania OS Poprad sp. zn. 15P 137/2013. Nezohľadnil opakované vyjadrenia detí, ktoré odmietajú akýkoľvek kontakt s otcom. Medzi rodičmi pretrvávajú nevyriešené konflikty, ktoré súvisia aj s nedokončeným rozvodovým konaním, preto je na zváženie, či súdom upravený styk otca s maloletými deťmi je v tomto konfliktnom období v ich záujme. Vzhľadom na uvedené rozhodnutie vo veci prenechal odvolaciemu súdu.

Otec navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že o deti sa stará od ich narodenia. Keď táto starostlivosť bola daná aj v dôsledku zdravotných problémov na strane matky. Aj znalkyňa konštatovala, že otec dokáže zabezpečiť základné životné potreby detí. Matka od momentu presťahovania sa k svojej matke mu znemožňuje výkon jeho rodičovských práv, najmä právo stýkať sa s deťmi, a preto bol nútený podať tento návrh. Prvé stretnutie otca v zmysle dohody prebehlo 15.02.2014, deti sa s otcom cítili veľmi dobre. Túto skutočnosť pozorovala aj matka, následne sa snažila vytvárať rôzne prekážky, znemožnilo obnovenie vzťahu otca s deťmi. Myslí si, že matka pokračuje v ovplyvňovaní detí proti jeho osobe, čo konštatuje aj samotná znalkyňa v podanom posudku. Zdôrazňuje, že má k deťom vyvinutý veľmi dobrý vzťah, silnú citovú väzbu, doteraz sa o deti staral. Má obavu, aby nedôvodným bránením styku s deťmi zo strany matky nedochádzalo k postupnému utlmovaniu väzieb na deti, ako aj ich výchove zo strany otca a v konečnom dôsledku aj nežiaducemu ovplyvňovaniu detí zo strany matky voči otcovi. Prvostupňový súd v konečnom dôsledku vo svojom rozhodnutí upravil styk otca s deťmi ešte užšie ako to bolo pôvodne dohodnuté medzi rodičmi na referáte poradensko-psychologických služieb, avšak otec nepodal odvolanie proti tomuto rozsudku, lebo jeho prvoradým cieľom je vidieť svoje deti, stretávať sa s nimi, pôsobiť výchovne na deti a prejavovať im otcovskú lásku.

Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, a teda okrem výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti v zmysle zásad vyjadrených v § 212 ods. 1,2 O.s.p. spolu s konaním, ktoré jeho

vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie matky dôvodné nie je.

Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, obe maloleté deti pochádzajú z manželstva rodičov, rozvod ktorého je predmetom konania Okresného súdu Poprad sp. zn. 10P 192/2013. Rozsudkom zo dňa 29.09.2014 č.k. 10P 192/2013 - 83 bolo manželstvo rodičov rozvedené, maloleté deti súd na čas po rozvode zveril do starostlivosti matky a otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletých detí po 100 Eur mesačne od právoplatnosti rozvodu manželstva s tým, že návrh otca na úpravu jeho styku s maloletými deťmi pre čas po rozvode bol zamietnutý. Tento rozsudok doposiaľ nenadobudol právoplatnosť.

Rozsudkom Okresného súdu Poprad zo dňa 22.01.2014 č.k. 15 P 137/2013 - 113 boli maloleté deti U. a R. W. zverené do osobnej starostlivosti matky s tým, že otec sa zaviazal prispievať na ich výživou sumou 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, neplnoleté dieťa od 01.06.2013. Zároveň sa rozhodlo o výške dlžného výživného od 01.06.2013 do 31.01.2014 a o podmienkach jeho splácania zo strany povinného otca. Tento rozsudok sa stal právoplatným dňa 20.03.2014.

V tomto konaní sa otec domáha úpravy styku s maloletými deťmi v období do právoplatného ukončenia konania o rozvod manželstva rodičov a úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode.

Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa ods. 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

Podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo ho zakáže.

Podľa § 25 ods. 4 Zákona o rodine, ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom, upravený podľa ods. 1, alebo 2, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov sa zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, § 25 a § 26 sa použijú primerane.

Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rodine, maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť, zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

Citované ustanovenie § 25 Zákona o rodine dáva rodičom možnosť dohodnúť sa na úprave styku s maloletými deťmi. Úprava styku rodičov s deťmi predstavuje len časť ich vzájomných práv a povinností, pričom styk sa upraví vždy, ak v tomto smere absentuje dohoda rodičov a ak je v záujme dieťaťa, aby o tejto otázke rozhodol súd.

Úloha oboch rodičov je v živote maloletých detí nezastupiteľná a odvolací súd nemá za to, že by tomu bolo inak v predmetnej právnej veci. Záujmom detí je nepochybne, aby boli v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote detí. Starostlivosť a výchova o maloleté deti predpokladá zabezpečenie nielen materiálnych, ale aj nemateriálnych podmienok, ktoré umožňujú rozvíjanie osobnosti maloletých detí. V procese socializácie maloletých detí je v zásade nevyhnutná účasť oboch rodičov. Rodičovská zodpovednosť za riadnu výchovu detí je prikázaná obom rodičom; preto pokiaľ nie sú zistené také skutočnosti, ktoré by viedli k pozastaveniu výkonu rodičovskej zodpovednosti, nie je dôvod na to, aby rodič, v ktorého priamej starostlivosti maloleté deti nie sú, aby sa s deťmi nestretával, resp. vo veľmi obmedzenom rozsahu.

Odvolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že záujem maloletých detí musí byť prvoradým hľadiskom pri hľadaní konkrétneho najvhodnejšieho usporiadania vzťahov medzi rodičmi a maloletými deťmi a tento záujem vyžaduje, aby sa na jeho výchove podieľali obaja rodičia, ktorí majú v živote deti bez pochybností nezastupiteľné postavenie (porovnaj Nález ÚS ČR II. ÚS 554/04). Výkon rodičovských práv a povinností nesmie vystaviť maloleté deti negatívnym vplyvom.

Matka v podanom odvolaní poukazuje na odmietavý vzťah detí k otcovi, ktoré sa s ním nechcú stretávať v dôsledku negatívnych prežitých skúseností z doby ich spolužitia.

Právo maloletých detí vyjadriť slobodne svoj názor vo veciach, ktoré sa ich týkajú, je ich nepopierateľným právom, avšak v konečnom dôsledku posúdenie záujmu detí prináleží súdu. Jeho úlohou je korigovať predstavy a názory maloletých detí o tom, čo je pre nich za danej situácie vhodné a čo nie. Nemožno totiž pripustiť, aby bol v konaní zohľadnený výhradne názor maloletých detí bez zreteľa na všetky zistené skutočnosti a v súlade s takto vysloveným názorom, aby došlo k vyhláseniu autoritatívneho rozhodnutia súdu.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať predovšetkým na závery vyjadrené v znaleckom posudku znalkyňou PhDr. V. U., ktorý bol zabezpečený v priebehu konania Okresného súdu Poprad sp. zn. 15P 137/2013 a v ktorom sa ustanovená znalkyňa vyjadrovala k zisteným vzťahom medzi rodičmi a deťmi, ako aj k otázke stretávania sa otca s maloletými deťmi (obsah rozsudku OS Poprad z 22.01.2014 č.k. 15P 137/2013-113). Menovaná znalkyňa potvrdila, že vzťah oboch detí k otcovi je aktuálne verbálne vyjadrovaný ako negatívny, je však možné, že sa môže jednať o prechodnú záležitosť. K tomuto by mohla významnou mierou dopomôcť matka a to formou svojho pozitívne ladeného a aktívneho postoja pri podporovaní vzťahu otec - deti. Znalkyňa nevyhlásila, že otec môže byť v budúcnosti zdrojom pozitívnych zážitkov a môže byť deťmi pozitívne prijímaný. Znalkyňa posúdila, že obaja rodičia sú rovnako spôsobilí zabezpečiť adekvátnu výchovu, v rámci reálnych predpokladov každého z nich dokážu zabezpečiť základné životné potreby detí a majú primerané zázemie s tým, že osobnosť matky toho času zabezpečuje lepšiu saturáciu emocionálnych potrieb detí, čo je vzhľadom k ich veku a potrebe istoty a bezpečia nevyhnutné. Znalkyňa konštatuje, že rodičia by mali začať viac komunikovať medzi sebou, v ich vzťahu sú toho času zjavné vzťahovačné tendencie prejavujúce sa v spochybňovaní svojich kompetencií.

Súd prvého stupňa zohľadnil, že v zmysle záverov znalkyne vzťah a kontakt s otcom je prirodzený a nevyhnutný, ak obe strany majú záujem sa spolu stretávať. Počas pozorovania interakcie detí s ich otcom znalkyňa nezaznamenala výrazne negatívne reakcie detí voči otcovi a predpokladá, že deti by boli schopné ostať s otcom aj samotné, pričom spočiatku by bolo dobré stretávanie sa detí s otcom na krátku dobu a v neutrálnom prostredí. V závislosti od toho rozhodol správnym spôsobom súd prvého stupňa o úprave styku otca s maloletými deťmi spočiatku v prítomnosti matky, na ktorú sú maloleté deti v súčasnom období silne citovo naviazané, za tú dobu je reálny predpoklad, aby sa obnovil vzťah otca s maloletými deťmi, tak aby sa tento následne mohol realizovať aj bez prítomnosti matky, čo znalkyňa v podanom znaleckom posudku nevyhlásila.

Je potrebné zdôrazniť, že je predovšetkým v záujme maloletých detí, aby matka na nich pozitívne vplývala a viedla ich k pozitívnemu vzťahu k otcovi, keď prípravou na styk otca s deťmi nie je len samotná fyzická príprava matky, ale aj určitá psychická pomoc a psychická príprava na stretávanie sa s druhým rodičom. Napriek terajším výrazne negatívnym vzťahom medzi rodičmi, nemožno poprieť, že úloha otca v živote maloletých detí je dôležitá a v tejto súvislosti je potrebné zdôrazňovať aj potrebu stretávania sa s druhým rodičom. Odmietavý postoj k styku maloletých detí s otcom by pomohol zmierniť zodpovednejší prístup oboch rodičov a snaha všetkých o dosiahnutie harmonického vzťahu postupným budovaním dôvery a to nenásilným spôsobom. Súd prvého stupňa správne zdôraznil, že je tiež na otcovi, aby realizoval základné kroky k tomu, aby vzťah maloletých detí k nemu sa postupne zmenil.

So zreteľom na všetky tieto dôvody odvolací súd hodnotí rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny a potvrdil ho okrem výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti (ktorý nebol dotknutý odvolaním účastníkov) postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu. Takýmto druhom konania je aj konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti (§ 81 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.